

BEN VAN VOORN

een veelzijdig kunstenaar

YDE/VRIES - „Er zijn veel tekenaars, maar er is maar één Ben van Voorn.” Was getekend: Marten Toonder, de stripauteur die grote bekendheid verwierf met zijn strips van Olivier B. Bommel en Tom Poes. Ben van Voorn (1927-2004) werkte jarenlang voor de Toonder Studio's en groeide uit tot Toonders favoriete illustrator. Maar de in Eelde geboren en in Yde overleden Van Voorn was ook schilder, tekenaar, keramist en graficus. Bij Pictura in Groningen wordt dit jaar een overzichtstentoonstelling van zijn oeuvre ingericht. Ook in het gemeentehuis van Tynaarlo in Vries is een aantal werken van Ben van Voorn te zien. Als klap op de vuurpijl verschijnt komende week ook een boek over het leven en het werk van de kunstenaar met de veelzeggende titel *Ben van Voorn - Notities van een veelzijdig kunstenaar*.

door Ronald Veenstra

Met het verschijnen van het boek *Ben van Voorn - Notities van een veelzijdig kunstenaar* gaat voor een aantal bewonderaars van de Ydenaar een langgekoesterde wens in vervulling. „Er waren al plannen voor een boek in de periode dat Ben van Voorn nog in leven was”, zegt Sim Visser, voorzitter van de projectgroep die zich met de totstandkoming van het boek heeft beziggehouden. Hoewel er in 1999/2000 al eens een overzichtstentoonstelling van zijn werk werd gehouden in Kasteel Groeneveld in Baarn, liet het boek nog even op zich wachten. Pas in het najaar van 2008 nam een aantal mensen het initiatief om daadwerkelijk met een boek te beginnen. Er werd een projectgroep samengesteld, die naast voorzitter Visser bestaat uit de beeldend kunstenaars Robin d'Arcy Shillcock en Monica Jonkergrouw en uitgever Philippe Boucher. Drie nabestaanden van Ben van Voorn - echtgenote Henny en de dochters Saskia en Sabine - fungeerden als opdrachtgever en hielden op die manier nadrukkelijk een vinger aan de pols. Het resultaat van al hun inspan-

ningen wordt aanstaande zondag, voorafgaand aan de opening van de tentoonstelling bij Pictura in Groningen, gepresenteerd. Visser: „De kunst van Ben van Voorn staat in het boek centraal, met daaromheen alles wat hem inspireerde.”

Penselers

Ben van Voorn kwam in 1927 in Eelderwolde ter wereld als zoon van een lithograaf, die tevens een enthousiast hobbyschilder was. De jonge Ben kreeg de liefde voor de natuur met de papepel ingegoten. Vader Van Voorn had graag gezien dat zijn zoon ook lithograaf was geworden, maar Ben ambieerde een carrière als illustrator. Na de Tweede Wereldoorlog ging Ben van Voorn als illustrator aan de slag bij de Toonder Studio's. „Daar werden penselers gevraagd”, lacht zijn oudste dochter Saskia. Van Voorn groeide in een mum van tijd uit tot één van de favoriete tekenaars van stripauteur Marten Toonder. Gedurende vele jaren maakte hij de achtergronden voor de strips van Olivier B. Bommel en Tom Poes; eerst als vaste medewerker van de Toonder Studio's, later als freelancer. „Het tekende zijn hang naar vrijheid”, zegt Saskia van Voorn. „Naast zijn werk

■ Ben van Voorn, werkend aan zijn tafel.

voor de Toonder Studio's deed mijn vader ook veel ander illustratiewerk. Hij wilde voorkomen dat hij in een soort sleur zou komen.”

Yde

In 1959 streek Ben van Voorn met zijn vrouw Henny neer in Yde. Hij kocht een vervallen boerderijtje aan de Brink in het dorp, die hij eigenhandig opnieuw opbouwde. In de jaren zeventig realiseerde hij op zijn erf een eigen atelier, dat hij jarenlang deelde met collega-kun-

stenaar Jan Schroot. Anno 2012 is Brink 7 nog altijd een begrip in Yde en omstreken. Er worden nog regelmatig exposities gehouden. Na zijn verhuizing naar Yde tekende Van Voorn nog diverse strips voor de Toonder Studio's. Tot 1969. Toen besloot hij samen met enkele andere avontuurlijk ingestelde mensen, onder wie Jan Schroot, een reis door Afrika te maken. Met een 2CV zette hij koers richting Zuid-Afrika. Marten Toonder zag met lede ogen toe hoe

zijn oogappel vertrok. „Maar Toonder zei er wel bij dat Van Voorn altijd welkom was als hij terug wilde keren”, zegt Sim Visser, die aan Academie Minerva in Groningen les kreeg van Van Voorn. Toonder zei ook: *Er zijn veel tekenaars, maar er is maar één Ben van Voorn.*”

Internationale faam

Begin jaren tachtig maakte Ben van Voorn een opmerkelijke rentree bij de Toonder Studio's. Mar-

ten Toonder wist de Ydenaar te strikken voor de Bommelfilm *Als je begrijpt wat ik bedoel* van Rob Houwer. Van Voorn maakte voor deze film de achtergronden: werken in aquarel van soms wel zes meter lang. Het leverde Van Voorn internationale faam op. Toen directeur Graymont van de Gaumont Studio's in Parijs de Bommelfilm zag, vroeg hij Van Voorn om mee te werken aan de totstandkoming van twee Asterix-films. Ook de Hinton Animation Studios in Canada maakten gebruik van zijn diensten. Sim Visser: „Maar terwijl de roem voor het oprapen lag, koos Van Voorn ervoor om terug te keren naar de essentie: vrij werken. Hij werd overal voor gevraagd, maar ging nergens meer op in. Van Voorn wilde in vrijheid kunnen werken.” Hoewel hij er graag op uit trok om zich te laten inspireren door landschappen, was Van Voorn veelzijdig te vinden in zijn atelier in Yde om te werken aan een rijk oeuvre. „Hij heeft heel veel werken gemaakt”, zegt dochter Saskia. „Mijn vader was altijd van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat aan het werk.” Ben van Voorn maakte illustraties, aquarellen, grafiek en keramiek. „Veelzijdig en experimenteel”, zo omschrijft Sim Visser zijn leermeester. „En hij had een sterk gevoel voor kwaliteit van materialen.”

Dagboek

In het boek *Ben van Voorn - Notities van een veelzijdig kunstenaar* wordt uiteraard ruim aandacht besteed aan de diverse kunstuitingen van Van Voorn. Aafke Steenhuis steedt in een speciaal hoofdstuk aandacht aan het getekende dagboek dat Ben van Voorn samen met Jan Schroot van 1971 tot 2000 bijhield. „De afbeeldingen van mijn vader en de bijbehorende teksten van Jan Schroot vulden elkaar perfect aan”, zegt Saskia van Voorn. Kunstenaar Jan van Loon uit De Punt heeft het dagboek al eens omschreven als 'het mooiste werk dat Ben van Voorn naliet'. In

Ben van Voorn - Notities van een veelzijdig kunstenaar schrijft Sim Visser over de reis naar Afrika, analyseert Jan Willem de Vries het werk van Van Voorn voor de Toonder Studio's en de filmstudio's in Parijs en Canada en schrijft Robin d'Arcy Shillcock over zijn aquarellen, olieverven en keramiek. Verder vertellen verschillende oud-leerlingen over hun herinneringen aan Ben van Voorn als docent aan de Academie Minerva. „Het boek is thematisch opgebouwd”, zegt Sim Visser. „Het is absoluut geen levensverhaal met plaatjes geworden, maar veel meer dan dat.” Bij Pictura in Groningen is van 28 oktober tot en met 9 december een overzichtstentoonstelling van het werk van Ben van Voorn te zien. Ook in het gemeentehuis van Tynaarlo in Vries hangen van 1 november tot en met 21 december enkele van zijn werken. Hierbij gaat het vooral om werken die betrekking hebben op Yde en Noord-Drenthe. Sim Visser: „Het boek en de exposities laten duidelijk zien wie Ben van Voorn was: een veelzijdig kunstenaar.”

De overzichtstentoonstelling van het werk van Ben van Voorn bij kunstlievend genootschap Pictura aan de St. Walburgstraat in Groningen wordt aanstaande zondag (28 oktober) officieel geopend door kunstenaar Sam Drukker. Daarna wordt het eerste exemplaar van *Ben van Voorn - Notities van een veelzijdig kunstenaar* aangeboden aan de familie Van Voorn. De tentoonstelling is tot en met 9 december te bezichtigen van woensdag tot en met zaterdag van 13.00 tot 17.00 uur en op zondag van 14.00 tot 17.00 uur. De expositie in het gemeentehuis van Tynaarlo in Vries is van 1 november tot en met 21 december te zien tijdens de openingsuren van het gemeentehuis. Het boek *Ben van Voorn - Notities van een veelzijdig kunstenaar* is verkrijgbaar bij Pictura en te bestellen via de website www.glasenboekmidlaren.nl.